

Тема. Відкриття європейців

Мета: визначити причини Великих географічних відкриттів, розглянути розвиток мореплавання в Португалії та Іспанії, продовжувати працювати з додатковою літературою в групах, історичною картою, вдосконалити вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, давати характеристику історичним діячам; виховувати інтерес до народів світу.

Основні поняття та терміни: «Великі географічні відкриття», «майя», «ацтеки», «інки», «факторія», «монополія».

Основні дати та події:

- 12 жовтня 1492 р. - відкриття Америки Христофором Колумбом.
- 1498 р. — відкриття морського шляху до Індії Васко да Гамою.
- 1519–1522 рр. — перше навколосвітнє плавання Фернандо Магеллана.

Обладнання: підручник, історичний атлас, документи, роздавальний матеріал, електронний конструктор уроку, презентація PowerPoint, аудіо джерела

Тип уроку: комбінований.

Додаткові джерела інформації:

1. Сабатіні Р. Христофор Колумб;
2. Травінській В. Зірка мореплавця (Магеллан);
3. Цвейг С. Подвиг Магеллана;
4. Цвейг С. Америкго Веспуччі.

Очікувані результати

Після уроку учні зможуть:

- називати держави-учасниці Великих географічних відкриттів;
- називати причини Великих географічних відкриттів;
- показувати на карті основні європейські держави й народи, основні географічні відкриття та напрямки подорожей європейців, нові торгові шляхи, доколумбові цивілізації Америки.
- давати характеристику діяльності Х. Колумба, В. да Гама; Ф. Магеллана;
- порівнювати картину світу, життя людей, технічні винаходи Середньовіччя та раннього Нового часу.

. закріпити вміння працювати з додатковою літературою, контурними картами.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань учнів.

<<Мікрофон>>

Учитель пропонує учням пригадати, якими були уявлення про будову Землі в стародавніх народів, у середньовічних європейців.

<<Коло ідей>>

_ Як ви вважаєте, чи могли стародавні люди здійснювати далекі морські подорожі і чому?

_ Що їм перешкоджало?

Репродуктивно –аналітична бесіда

_ Пригадайте кого вважали вправними мореплавцями?

_ Які землі відкрили вікінги?

_ пригадайте технічні винаходи 14-15 ст., які вплинули на життя людей в Нову епоху.

III. Мотивація навчальної діяльності

Вчитель: Діти, скажіть мені, будь-ласка, що я тримаю в руках?

- Так, це картопля. А які асоціації, у вас з картоплею виникли?

(відповіді учнів)

- Так, про що піде мова сьогодні на уроці?

(учні формують тему уроку)

Дійсно, сьогодні на уроці мова піде про події, вписані золотими літерами в історію людства, Великі географічні відкриття. А що ви хочете дізнатись про них? Чому ви хочете навчитися на уроці? (Відповіді учнів)

(причини ВГВ, наслідки, мореплавці)

IV. Робота над темою урока

1.Причини і передумови ВГВ 15-16 ст.

Учитель: В епоху середньовіччя суспільство не відчувало потреби у відкритті нових земель. Люди рідко подорожували і мало знали про далекі краї.

- В ході бесіди ви повинні визначити причини Великих географічних відкриттів . В 15 ст. Європа опинилася відрізаною від товарів, що прибували зі Сходу. Тканини, цукор, фарбники, прянощі перестали надходити на європейські ринки. Особливо гостро відчувався брак перцю. Адже в 15 ст. він міг замінити гроші при торговельних угодах, міг виступати в якості приданого для наречених. Це сталося через те, що освоєні європейцями торгові шляхи з Азії через Середземне море перекрила сильна Османська імперія.

Для придбання предметів розкоші і прянощів, привезених зі Сходу, потрібні були гроші. Але грошей у Європі не вистачало: дорогоцінних металів добувалося мало. При цьому золото і срібло століттями вивозили на Схід в обмін на тканини , ювелірні вироби, прянощі і пахощі. Прагнення отримати золото, необхідне для карбування монет, опанувало наприкінці Середньовіччя в Європі усіма - дворянами, купцями, королями.

Тому гостро постало питання: чи немає іншого шляху до багатств Сходу? Шукалися, насамперед, морські шляхи, тому що вони дають можливість встановити прямі зв'язки, торгувати без посередників і не залежати від сухопутних конфліктів і воєн. Дух підприємництва, спрага збагачення, віра в можливості людини робили здійсненними найсміливіші плани. Традиційно торгівля зі Сходом велася через порти Середземного моря. Завоювання турок-османов, які захопили Балкани, весь близький Схід і Північну Африку, відсікли Європу від традиційних ринків. Почався пошук нових торгових шляхів на Схід. Досліджувалися два шляхи: навколо Африки, який проклали португальці, і західний, де головну роль грала Іспанія.

Португалія і Іспанія першими серед європейських країн почали пошуки морських шляхів. Зручне географічне положення. Португалія була на краю Європи, західні кордони якої омивалися Атлантичним океаном, країна мала зручні порти, куди заходило багато суден з різних держав. З давніх часів португальці плавали уздовж північного узбережжя Африки, вони були найдосвідченішими мореплавцями в Європі.

Але ВГВ мали і передумови:

- по- перше це здобутки в галузі мореплавства;
- по – друге, це утвердження, що Земля має форму кулі;
- по – третє, морська подорож у західному напрямку можлива лише невідомим Атлантичним океаном

У відкритті цих шляхів були зацікавлені різні верстви населення, але перш за все - дворяни, ідальго - військові дрібномаєтні дворяни, купці, духовенство, королі.

2. Початок і перебіг основних відкриттів.

Вчитель : Уявіть собі, що деяких частин світу не було б на географічній карті, складеній в XV ст..? Як ви думаєте, які ці частини? (Австралія, Америка, Антарктида).

Заради справедливості потрібно сказати, що моряки зі Скандинавії, відкривши Гренландію, добралися до Північної Америки, але ці відкриття залишилося невідомим. А ось Африку європейські мореплавці і купці знали непогано. Уздовж берегів Португалії проходив важливий шлях з Середземного моря в Балтійське і Північне. З XV ст., не віддаляючись від берега, португальські кораблі стали здійснювати експедиції уздовж західного узбережжя Африки. Землі, відомі португальцям, називалися так: Невільничий ринок, Берег Слонової Кістки, Золотий Берег. Про що говорять ці назви? Португальці вірили, що, обійшовши Африку із заходу, можна потрапити в Індію, про багатства якої ходили легенди.

Робота в групах

1 група (Розповідь про Бартоломео Діаша)

2 група Христофор Колумб

Робота з підручником (ст.. 16)

3 група Васко да Гама

4 група Фернан Магеллан

Робота з контурною картою

3. Наслідки ВГВ

Учитель: - 1520 - 1540 рр. були знищені найбільші держави Нового Світу - ацтеків і інків, зруйновані самобутні цивілізації і культури індіанців, загинули від голоду і хвороб десятки мільйонів людей.

- У Європу надходить величезний потік золота і срібла.

- За короткий час подання європейців про світ сильно змінився. Виявилось, що географічні відомості, що містяться в Біблії, далеко не повні.

- Почалося морське, колоніальне і торговельне суперництво Португалії з Іспанією. В 1494 р. між ними був укладений договір - про розподіл сфер колоніальних захоплень в західній півкулі.

Географічні відкриття ознаменували початок ери панування Європи в світі, вона розширила свій вплив завдяки океанським шляхам далеко за межами власних кордонів.

Питання: Назвіть наслідки географічних відкриттів?

Самостійна робота вдома (опрацювати хто такі конкістадори?)

V. Узагальнення та систематизація знань

- Діти, якби ви жили в 15 ст., то які б відкриття ви зробили б ?

VI. Підсумок уроку

- Чи досягли європейці мету, яку ставили перед великими мандрівками?
- Сьогодні на уроці:

Я дізнався....

VII. Домашнє завдання